

Telefon št. 45-85

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega
25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din.
— Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo.
— Nefrankirana plačila se ne sprejemajo.
— Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.
Telefon št. 45-85.

Ivan Vuk

Po dolgi in hudi bolezni, katero je prenašal z zaupanjem in trdno voljo do življenja, je umrl v nedeljo, 12. novembra, v Ljubljani naš tovariš Ivan Vuk, star komaj 57 let. Zapustil nas je v času, ko zopet grmijo topovi in padajo nova človeška življenja, medtem ko po raznih bojiščih raztresene kosti vojnih žrtev še vedno niso strohnele. Ivan Vuk se je pridružil vsem tistim mrtvim junakom, ki so žrtvovali srčno kri za našo narodno, s težkimi žrtvami izvojevano svobodo. V njem smo izgubili moža, ki je bil neumoren in zaslužen socialni in kulturni delavec, organizator in človek srčne kulture. Vse življenje je delal samo za druge, socialno prizadete sloje, za katere se je boril nesebično, zato je sam umrl v veliki revščini.

Pokojni Ivan Vuk se je rodil 27. decembra 1882 v Sovjaku pri Ljutomeru kot sin kmečkih staršev. Oče ga je poslal najprej v kmetijsko šolo v Mariboru, pozneje pa ga je tok življenja zanesel v Ljubljano, kjer je kot mlad, vzpodbuden fant ubiral prve korake v javno delovanje. V predvojnih letih se je z vpletenostjo v sokolstvo, obenem pa je marljivo sodeloval pri dnevnem tisku in v publicistiki ter se zanimal za pravično rešitev jugoslovanskega vprašanja. Čeprav je pokojni Vuk vzrasel iz skromnih kmečkih razmer, je vendar s trdno voljo in vztrajnim delom, z bistrim duhom in neverjetno odločnostjo dosegel ugled in spoštovanje povsod, kjer je deloval. Bil je naravno nadarjen in imel je vse pogoje, da zavzame pomembno mesto v našem novinarstvu in literaturi. Odlikoval ga je jasen pogled na življenje in svet, večje je teklo njegovo pero, naravnost pester in bogat je bil njegov besedni zaklad. Še bolj je poglobil svoje znanje in notranja čustva, ko ga je vihar svetovne vojne zanesel na gališko fronto in je težko ranjen v prsi prišel v rusko ujetništvo. V prostori slovenski Rusiji je pokojni Vuk črpal iz neusahljivih virov moči za svoje poznejše delovanje. S ponosom se je vrnil v osvobodeno domovino in s krvavimi žrtvami izvojevano jugoslovansko državo. Bil je prepričan, da je treba graditi naprej s plodnim sodelovanjem vseh konstruktivnih sil našega naroda, da postane Jugoslavija socialno pravična za vse državljane. Zato se je mnogo udeleževal v delavskem gibanju, toda z izredno vpletenostjo je posvetil svoje duhovne moči in sposobnosti borbi vojnih žrtev za njihove utemeljene socialne pravice. Skoro 20 let je bil član Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov, kjer je bil vedno dober svetovalec in sodelavec. Njegovi številni članki in podlistki v našem glasilu »Vojni invalid« pričujejo, kakšni so bili njegovi nazorji in kakšna je bila njegova borba za invalidsko vprašanje. Zadnja leta, ko smo vodili najhujšo borbo za novo invalidsko uredbo, je žrtvoval vse svoje zmožnosti samo invalidski organizaciji. Bil je tajnik »Oblastnega odbora« in urednik »Vojnega invalida«. Razen tega je napisal dve udarni in pomembni brošuri: »Beseda« in »Grobovi tuljijo«, ki sta napravili mogočen vtis na našo javnost in sta mnogo pripomogli k sprejetju invalidske uredbe. Krepko je udarjalo peto pokojnega Vuka, pogum so dajali njegovi članki in nezlomljiva volja se je vzbudila v vojnih žrtvah za uveljavljanje invalidskih zahtev. Pokojni Vuk si je neumorno prizadeval, da vzklijejo boljši časi trpečim vojnim žrtvam. Pri tem ga niso vodili upi do kakih gmotnih koristi, vodila ga je samo ideja od-

kritega tovarštva in pravilno socialno pojmovanje invalidskega vprašanja, da se to reši tako, kakor zahtevajo državni in društveni interesi. V borbi za tako rešitev invalidnega vprašanja je naš tovariš Ivan Vuk za večno omahnil, kajti bolezen, ki si jo je nakopal na fronti, je vzdrževala izpodjedala njegovo zdravje in mu mučila življenje. Toda še pred smrtjo so veljale njegove zadnje misli invalidski organizaciji in umrl je v zavesti, da je storil svojo tovariško dolžnost in ta zavest je slajša in dražja kot vsa zlata plačila. O tem je pričal tudi njegov pogreb, ko so ga številni vojni invalidi, mnogi drugi prijatelji in znanzi spremili do poslednjega doma in se je od njega ob odprtem grobu v imenu »Oblastnega odbora« s pretresljivim govorom poslovil tov. dr. Turk ter je nastopila že črna noč nad pokopališčem, ko so tihi pogrebci z žalostjo zapuščali dragega tovariša, ki ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Pokojni Ivan Vuk se je začel že mlad udeleževati kot novinar in pisatelj. Že leta 1902. je bil med zvestimi sodelavci nacionalno-borbenega tednika »Domovine«, ki je izhajal v Celju. — »Domovini« je dopisoval tudi iz Pulje, kjer je služil vojaške pri 87. pešpolku. Bil je tudi dopisnik v Trstu izhajajočega »Družinskega lista«, pa do vojne urednik »Slovenskega ilustriranega tednika«. Tudi nacionalno-revolucionarna predvojna dnevnika »Jutro« in »Dan«, ki sta izhajala v Ljubljani, sta ga štela med svoje sodelavce. Novinarsko delo je nadaljeval tudi kot vojni ujetnik v Rusiji. Bil je dopisnik-reporter dnevnika »Ruskoje Slovo« v Moskvi in dnevnika »Volgar« v Nižnem Novgorodu. Ta dnevnik je objavil več njegovih podlistkov. Tudi z jugoslovanskimi nacionalnimi revolucionarji, poznejšimi vojnimi dobrovoljci, je navezal stike ter pridno dopisoval »Slovenskemu Jugu«, ki je izhajal v Odesi. Ko se je vrnil iz Rusije, je sodeloval pri »Delavski Politiki«, ko je bila še dnevnik.

Pred vojno sta že izšli njegovi izvirni »Junaki svobode« in »Zorislava«, prevedel pa je knjige: Dr. Deželič: »U službi kalifa«, dr. Deželič: »V burji in viharju«, Šenoa: »Kletva«, Kozarac: »Mrtvi kapitali«. Po vrnitvi iz Rusije so izšle njegove izvirne knjige »Pravljice iz toka«, »V znamenju Halleyeve repatičice« in »Po valovih Dunave široke« ter prevodi: Neverov: »Taškent, kruha bogato mesto«, Lavrjencev: »Edenindesetletje«, Kozevnikov: »Jeromkin krog« in Zoščenko: »Tako se Rusija smeje«.

Številne njegove potopise in črtice so objavljali razni koledarji, predvsem »Cankarjeva družba«, »Družinski koledar«, »Ameriški

»Družinski koledar« ter »Prosveta« in »Mladinski list« v Chicagu. Zelo važno je bilo njegovo sodelovanje pri »Vojnem invalidu«, glasilu organizacije invalidov iz Slovenije. Njegovo globoko čuteče srce se je izražalo v vseh njegovih spisih in je prišlo do posebnega učinkovitega izraza tudi v obeh pretresljivih publikacijah invalidske organizacije: »Beseda o zaščiti vojnih žrtev« in »Grobovi tuljijo...«

Ivan Vuk si je postavil s svojim delom lep spomenik in ima vsak njegov spis izraze velike ljubezni do pravice in resnice. V zadnjih letih je pripravil zbirko črtic iz svoje ožje domovine, a mu je dovršitev dela preprečila huda bolezen.

Tovarišu Ivanu Vuku v spomin

»Kar Bog stori, vse prav stori« si, nepozabni tovariš, dal naslov povesti, katero je objavila Družba sv. Mohorja v svojih Večernicah leta 1910. Povest je zajeta iz naše kmetijske vasi in pisana v tako domačem duhu in s takšno ljubeznijo do domače zemlje, da so jo tisoči in tisoči po večkrat čitali in pri tem občutili lepoto domovine. Ta povest je mogla vzkleti in priti le iz srca, ki je globoko in nesebično ljubilo svojo rodno zemljo.

Prišla je vojna in potegnili v svoj vrtnec tudi tebe. Usoda, ki je menda pisana vsakemu človeku, tebi v vojni ni bila naklonjena. Težko ranjen v pljuča, si bil na severnem bojišču ujet in odpeljan ranje v notranjost Rusije. Kot mlademu, izredno inteligentnemu in s panslavizmom navdahnjenemu fantu ti je bil ta dogodek življenjskega pomena. Panslavizem in tvoj idealizem sta postavila v senco vse ono slabo, da si videl le eno: »Največ sveta otrokom sliši Slave.«

Težki so ti bili dnevi po vrnitvi v domovino, vendar si na dnu srca ostal tak, kakršen si bil tedaj, ko si pisal povest: »Kar Bog stori, vse prav stori«.

Tvoj do potenciala razvit čut resnice in pravice in globoko socialno nagnjenje — pomagati sotrpinu — te je povelo v vrsto prvih delavcev v našem invalidskem udruženju. Kot odlični organizator si v naši organizaciji s svojo izredno organizatorsko sposobnostjo, zlasti kot tajnik Oblastnega odbora zoral vidno brazdo. Organizacija se je s tvojim sodelovanjem dvignila na stopnjo ene najbolj urejenih organizacij v Sloveniji.

Tovariša Ivana Vuka pa danes ni več, doživel je po težki in dolgotrajni bolezni. Marsikateri naših tovarišev, ki je imel kdaj opraviti pri Oblastnem od-

Prvi december

Po vsej državi plapolajo zastave v proslavo praznika zedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno, svobodno državo Jugoslavijo. Že 21 let je minilo od onega dne, ko smo prvič zadihali osvežujoči vzduh v svobodni domovini. Naša srca so takrat prekipevala v radosti, navdušenju in slavnostnem razpoloženju, saj je pesem svobode odmevala od Triglava do Kajmakčalana. Vojni invalidi, ki smo svojo kri in svoje ude darovali za utrjevanje odpornih in močnih temeljev novi svobodni domovini, smo z vso iskrenostjo in vdanostjo, z vso ljubeznijo in zaupanjem pozdravljali novo dobo, ker smo bili prepričani, da bo svobodna domovina znala ceniti naše žrtve in nam dala svoje polno priznanje.

Toda kmalu so se začele neizprosne strankarske borbe. Za nas — vojne žrtve, so prišla leta čakanja in razočaranj; prišel je čas zapostavljanja in obupa — prišlo je tudi invalidsko »Kosovo« invalidski zakon iz l. 1929. — a naša srca niso klonila, borcem ni upadel pogum. Zaupanje v domovino je ostalo trdo in neomajno! Obsojati smo razne sisteme, toda trdno smo verovali v zmago demokracije in pravice in končno smo le dočakali dan, ki je prinesel popolno prerojenje v naše vrste, nam dal novega poguma — saj so bile naše pravice v veliki meri priznane.

Letošnji praznik zedinjenja proslavljamo v znamenju notranje preureditve naše države. Ne smemo in tudi ne moremo mimo tega dejstva, čeprav nismo poklicani dajati kakršne koli nasvete ali prognoze. One, ki nam ustvarjajo novo bodočnost, spremljajo naše misli, polne najiskrenejših želja, da bi naj pomenjala ta notraja preureditev lepšo in sijajnejšo, predvsem pa svobodno bodočnost vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem. Pred vsem pa naj bi pomenila utrditev in okrepitev državne celote pod vodstvom dinastije Karađorđevićev.

Utrdimo in ohranimo močno Jugoslavijo svojemu mlademu kralju Petru II. in sebi. To so želje vojnih žrtev Slovenije na praznik zedinjenja.

boru, bo pogrešal njegove vzpodbudne besede. Tudi »Vojni invalid« tuguje: ni več urednika Ivana Vuka, da bi napisal kleno zrnje v njegove predele.

Ivan nepozabni, naj ti bo lahka zemlja domača in kar si dobrega storil svojim tovarišem, naj ti bo sedaj sto-terto povrnjeno.

France Blagotinšek.

Po razcepitvi našega Udruženja

Iz poročila o zadnjem invalidskem kongresu smo zvedeli, da so invalidi iz hrvatske banovine izstopili iz našega skupnega invalidskega udruženja. Zakaj so izstopili, tega takrat niso povedali.

Sedaj hrvatski invalidi snujejo svoj »Savezni radni odbor v Zagrebu« in pričeli so izdajati tudi svoje glasilo »Invalid«. Prejeli smo l. številko tega lista, ki piše med drugim tudi, »Kako in zakaj je prišlo do ustanovitve Saveza«.

Poročilo pravi: »Znano je, da vojni invalidi iz takozvanih prečanskih krajev niso bili takorekoč od nikogar priznani za enakopravne invalidom iz ostalih krajev. V dosedanjih invalidskih zakonih so bili razni paragrafi, ki so otežkočali prečanskim invalidom doseči njihove pravice. V praksi se je to še bolj dogajalo s tem, da so bili na čelu raznih komisij ljudje, ki so imeli malo razumevanja za vojne

žrtve teh krajev, pač pa so gledali na nje z očmi tedanjih hegemonističnih režimov.

Nekateri od njih so bili prepričani, da prečanski invalidi katerekoli narodnosti ali vere niso ravnopravni z invalidi iz ostalih krajev in niso se mogli oprijeti in soglašati z idejo, da so vsi invalidi na področju naše državne zajednice žrtve iste vojne in je zato treba vsem enako pomagati. Ker so bili invalidski zakoni sprejeti za vse invalide iz vse države brez razlike, bi se moralo v enaki meri postopati z vsemi, ker so vsi državljani s svojimi otroki doprinali svoj del za invalide, in to brez razlike iz katerega kraja so. Posledice tega napačnega pojmovanja so jasne. Imamo na državnem teritoriju invalide, ki so dobili svoje pripadajoče jim pravice iz sedanjih pozitivnih zakonov, dočim v drugih krajih o tem ni niti govora. Na tisoče je še prošelj prečanskih

invalidov, ki čakajo nerešene in bi čakale še ne vemo kako dolgo, ako bi ne prišlo do spremembe v naši državni ureditvi.

Prošnje stoje nerešene, ker nimamo dosti sodnikov, ne sodnega personala, da bi vse pravočasno rešili. Ako je bil pa kateri akt prvoinštančnega invalidskega sodišča pravočasno rešen, je potem ostal nerešen pri Višjem invalidskem sodišču in čaka tam še danes. Tako invalid ne more dočakati potrjenega akta od Višjega invalidskega sodišča. To pomeni, da bi akti ležali leta in leta, preden bi bili rešeni. Dotlej pa bi večina invalidov dokončala svoje žalostno življenje in ko bi se rešile njihove zadeve, takrat bi morda umrle že tudi njihove vdove in otroci.

Nadalje piše glede Udruženja vojnih invalidov sledeče:

»Da bi se onemogočili nekateri Oblastni odbori, so napravljene geometrične meje. Na ta način prečanski invalidi niso mogli priti nikoli do svojega pravega izražanja, razven par Oblastnih odborov, ki pa so bili zopet drugače tretirani, kakor je bilo treba. V Središnjem odboru prečani niso pravzaprav imeli nobene moči, da bi vplivali na delo, o upravi Narodnega invalidskega fonda pa niti ne govorimo.

Ob tej priliki moramo omeniti, da so privrženci raznih bivših režimov postopali z vojnimi žrtvami kakor se jim je ljubilo, ako niso bili njihovi politični nasprotniki in ako niso vsakemu režimu klicali od navdušenja. Imamo primere, da se je iz strankarsko političnih vzrokov slepim invalidom jemala invalidnina, dočim se je šlo drugim na roko še potem, ko so bili obsojeni radi utaje invalidskega denarja, in tako še danes uživajo invalidnino. Na zunaj se je govorilo, sklicujoč se na zakone, da so invalidi v vsej državi enakopravni in se vsi enako koristijo z dobrotami invalidskih zakonov. V praksi pa je izgledalo popolnoma drugače. Kako je bilo, to vemo mi najbolje. Imamo invalide, ki niti po 20 letih niso prišli do svojih invalidskih pravic in niti do pare invalidnine.

Tako piše hrvatsko glasilo »Invalid«.

K tem trditvam, ki so bile vzrok ločitve hrvatskih invalidov in se pravzaprav tičejo tudi slovenskih invalidov kot prečanov, priпомнимo sledeče:

Gotove določbe v invalidskih zakonih so res ločile srbske invalide in dobrotljive tako, da so uživali gotove posebne pravice. Tako so imeli večje ugodnosti pri napredovanjih, priznavanju let in šarž. Drugače pa moramo reči, da je bila od leta 1925. dalje zaščita vojnih žrtev v splošnem za vse enaka in srbski invalidi se niso v ničemer ločili od prečanov. Višina invalidnine je bila enaka za vso državo in tudi drugače ni bila zaščita za srbske invalide nič boljša. Tako je tudi še danes. Ko je šlo za nov invalidski zakon, so pač zahtevali nekateri srbski invalidi zase gotove predprave, toda Udruženje vojnih invalidov jih je odbilo in zahtevalo edinstvo in neločljivost. Srbski invalidi zase bi celo lahko dobili boljši invalidski zakon, ako ne bi Središnji odbor stavljal vedno edinstvenih zahtev in ne bi vztrajal na edinstvenem udruženju, katerega so mislili ravno na ta način razbiti.

Ako pogledamo razmere med invalidi v Srbiji, vidimo, da se jim nič bolje ne godi, v gotovih ozirih pa še slabše. Tudi tam ne dobe rešitev, zastaja invalidnina in je bila tudi tam redukcija prav tako velika. V zdravstvenem oziru, glede ortopediranja in oskrbe so nekateri tam celo na slabšem. Priznavamo, da so bili na čelu komisij tudi ljudje, ki so gledali na nas kot prečanske invalide z manj prijaznimi pogledi, to pa je bilo le individualno. Kriva je bila samo prisilna redukcija in to, da se je namenoma zmanjševalo število invalidov med prečani. Dvomimo pa, da bi bili pri tem kakšni politični režimski vzroki. Tudi priznavamo, da so bili glede izrednih ugodnosti in podpor srbski invalidi na boljšem, ker so imeli vse v rokah. Tudi v Udruženju so delili fonde v škodo prečanskih organizacij. Tovarši iz Hrvatske pa morajo vedeti, da vzrok slabega invalidskega vprašanja in gotovega zapostavljanja prečanskih invalidov ni Udruženje vojnih invali-

dov in zato ne sme biti razcepitev povod za doseg pravičnosti in zboljšanja.

Ako bodo odslej tovariši invalidi iz Hrvatske dobivali popolnoma vse pravice in zaščito pri svoji banovini Hrvatski, kar pa dvomimo z ozirom na neločljivost centralne uprave in fondov, bi edinstveno udruženje lahko veliko bolj podprlo njihove predloge in težnje, kakor jih morejo sami. Tudi če bi doslegli več kot ostali invalidi v državi, jim ne bo nihče nasprotoval, najmanj pa Udruženje. Iz tega vzroka ločitev ni bila potrebna in bi Udruženje lahko kljub temu ostalo skupaj.

Priznamo pa to, kar tudi sami naglašamo, da naše Udruženje ni pravilno razdeljeno in prečanske organizacije ne pridejo dovolj do izraza in odločanja. Središnji odbor sam brez sodelovanja organizacij ima preveliko oblast in tudi organizacije bi morale biti razdeljene strogo po proporcu članstva in od zdo-laj gori, ne pa od zgoraj doli.

Pogoji za podpore

V bodoče bo Narodni invalidski fond delil svoje podpore preko Oblastnih odborov Udruženja vojnih invalidov. S tem bodo odpadle vsake druge invalidske podpore pri Kr. banskim upravah in sploh pri vseh drugih invalidskih ustanovah. Najbrže tudi ne bo več božičnih ali velikonočnih podpor, ker je uveden nov način podeljevanja stalnih izrednih podpor.

Za podeljevanje so izdani posebni predpisi, katere hočemo tu na kratko razložiti.

1.

Denarno podporo iz Narodnega invalidskega fonda lahko dobijo samo osebe, ki so zaščitene z uredbo o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah, toda samo v izrednih, nujnih in težkih primerih stvarne potrebe.

Prednost imajo siromašne osebe, omenjene v § 121 uredbe, šele za temi ostale. Pravico do podpore imajo tudi osebe, ki so dobile odkup invalidnine, ako so obdržale ostalo zaščito po uredbi.

2.

Prošilec mora vložiti preko svojega sreskega odbora Udruženju vojnih invalidov na Oblastni odbor pismeno prošnjo in navesti razloge, zakaj prosi podporo.

Prošnji mora priložiti:

1. overovljen prepis sodnega rešenja, na podlagi katerega prejema invalidnino;
2. potrdilo občine, iz katerega je razvidno imovinsko stanje, koliko plačuje letnega neposrednega davka brez doklad in družinski podatki (imena dru-

Naš Oblastni odbor je za to predložil svoj načrt pravil, ki vsebuje res pravo edinstvo in propore v Udruženju, toda je ostal osamljen in ga tudi hrvatske organizacije niso podprle, pač pa so soglašale s sedanjo ureditvijo organizacij, predloženo od Središnjega odbora.

Mi moremo torej zagovarjati le pravično edinstveno močno Udruženje vojnih invalidov, katerega moramo ustvariti sami, brez vsakega tujega vpliva in brez vsake strankarske politike, na čistem invalidsko socialnem in bratskem temelju.

Imamo pa pomisleke zato, ker tovariški »Invalid« iz Zagreba piše:

»Akcijski odbor vojnih invalidov v Zagrebu je vodil nekoliko mesecev pod okriljem Hrvatske seljačke stranke delo za ustanovitev onega, kar se je končno dne 9. oktobra privedlo k življenju, z osnovanjem »Zveznega delavnega odbora v Zagrebu.«

žinskih članov, ki žive skupno s pro-silcem, njih sorodstvo, starost, poklic). Ako v potrdilu občine ni mogoče navesti davka, je treba posebej predložiti davčno potrdilo.

3.

Sreski odbor udruženja vojnih invalidov pregleda, če prosilec izpolnjuje vse pogoje in ako res potrebuje podporo, nato pa odstopi prošnjo s svojim priporočilom in obrazložitvijo Oblastnemu odboru. Ako niso izpolnjeni pogoji in prosilec ne zasluži podpore, vrne prošnjo s prilogi nazaj prosilcu.

4.

Podpora lahko znaša od 20 do 300 Din, po potrebi in po razpoložljivih sredstvih. Pisma prošnja z dokumenti se mora vložiti v vsakem primeru, ako je podpora večja od 100 Din. Izpod 100 Din pa je prepuščeno prosti presoji Oblastnega odbora, kako se da podpora.

Ako je podpora večja kot 300 Din, to pa le v izredno težkih primerih, mora Oblastni odbor odstopiti prošnjo s svojo obrazložitvijo Središnjemu odboru, ta pa naprej upravi Narodnega invalidskega fonda.

Posamezna oseba sme dobiti podporo največ dvakrat na leto. Le v izredno težkih primerih se lahko da podpora tudi tretjič, mora pa preteči od zadnje najmanj 30 dni.

5.

Oblastni odbori lahko dajejo podpore pod temi pogoji le v mejah kredita. Podpore se dovoljujejo na sejah upravnega odbora.

6.

Za te podpore dobivajo Oblastni odbori kredite dvakrat na leto preko Središnjega odbora, kateri jih sprejema od Narodnega invalidskega fonda!

Upravni odbor Narodnega invalidskega fonda določa kredit za vsak Oblastni odbor posebej poimensko po svobodni oceni razmer in po svojih sredstvih. V poštev pridejo okoliščine, v kakršnih se nahaja kak kraj ali Oblastni odbor. V ozir se jemlje tudi to, ali so bile pravično in koristno podeljene prejšnje podpore.

7.

Pri izdaji podpor radi dokazov vodi Oblastni odbori posebne spiske, v katere zabeležijo imena obdarovancev. Obliko, rubrike spiskov in drugo ter način podpisovanja, overavljanja itd. predpiše Središnji odbor.

Poleg tega in na podlagi teh spiskov morajo Oblastni odbori voditi posebno knjigo »Kontrolnik vojnih žrtev, katerim je izdana podpora«. Iz tega kontrolnika mora biti vsak čas razvidno, komu, kdaj, koliko in kaj je izdano in iz katerega kredita. Vsaka podpora mora biti vpisana v invalidsko člansko knjižico dotične osebe.

8.

Prejete kredite Oblastni odbori izkažejo Središnjemu odboru po omenjenih spiskih. Duplikat (prepisi) spiskov — z vsemi originalnimi dokumenti, na podlagi katerih so izdane podpore — ostanejo v arhivu Oblastnih odborov radi kontrole višjih nadzornih oblasti. Izkazilo prejetih vsot Oblastni odbori pošljejo Središnjemu odboru takoj po njihovi porabi, na vsak način pa dvakrat letno. Dokler se ne izkaže porabe ene vsote, se ne more dobiti druga.

9.

Natančnejša navodila predpiše Središnji odbor, z opozorilom na najstrožjo pazljivost naredbodavcem in polagačem računov na težke moralne, kazenske in materialne odgovornosti ter na odgovornosti upravnih in nadzornih Oblastnih odborov.

Popolno besedilo teh navodil bomo objavili pozneje v skupni brošuri vseh pravilnikov.

Toliko v glavnem v vednost, da lahko Sreski odbori sprejemajo in pošiljajo prošnje, ker kredit je Oblastni odbor že prejel.

Opozarjamo pa, da v bodoče ni treba nobenih prošenj za podporo več pošiljati Narodnemu inv. fondu.

Tudi opozarjamo, da je treba sprejemati res samo potrebne in upoštevane vredne prošnje, da ne bo morda Oblastni odbor dobil kar naenkrat roj prošenj onih, ki bi slučajno poizkušali kaj dobiti. Kredit je določen za pol leta.

France Blagotinšek:

Na spomenikih so gorele lučke

Na dan Vseh svetih 1939.

Na spomenikih gorijo lučke. V lahkem jesenskem vetru trepečejo plamenčki in ožarjajo z medlim odsevom gosto jesensko meglo, ki pokriva zemljo kakor žalost in skrb človeška srca. Praznik vseh mrtvih... Vsako leto ga praznujemo v žalni svečanosti in ozki povezanosti spominu mrtvim. Letos pa čutimo še večji pomen tega praznika in še večjo povezanost z ranjanimi, in nekako čutimo, da so nas obiskale duše naših padlih vojnih tovarišev. Stari vojni tovariši, ki spijo svoje večno spanje daleč od domače zemlje, so kot nevidni obiskovalci prihiteli pred svoje domače vojne spomenike, na katerih gorijo lučke njim v čast in spomin.

Lučke na spomenikih so zadržale v bolestnem trepetu in naznanile nevidno navzočnost padlih vojnih tovarišev iz daljnega Przemisla, Grodeka, Gorlic, širokih poljskih step in močvirij. Zadržale so lučke bolestno, ker so zagledale borce globoko potrte in žalostne. In ti borci so pripovedovali:

»Žene, sinovi, hčerke, bratje in sestre, ali ste čuli strašno grmenje na našem daljnem severu, nevihto tako strašno, kakršne še ni bilo med nebom in zemljo? Ali ste spremljali bajna junaštva naših bratov, ki so v ljubezni do-

svoje zemlje izkrjavali? Potoki, reke krvi junakov, ki so se borili za domovino, so se razlile po zemlji, v kateri smo spavali 20 let mirno spanje. Naše spanje pa je nemirno, ker je kri novih junakov pordečila naše grobove. Nemirno je naše spanje, vendar mi vemo, kar je znano tudi vam, ki ste še v življenju, da je mučeniška kri, prelita za domovino, blagoslov zemlji. In On, ki vlada nebo in zemljo, ni krvnega blagoslova junaškemu narodu še nikoli odrekel. Tudi vi, bratje in sinovi, verujte v Njegov pravičnost in v svojo domovino, to sta dve veri, ki vas osrečita in naredita močne, zato ostanite zdravi in verni.« Lučke so zadržale in duše borcev iz daljnega severa so odplavale.

Zapihal je toplejši vetrič, lučke so zažarele z močnim plamenom in ožarile temno jesensko meglo. Pred spomenike so prišli iz daljnega Kajmakčalana, skalnega Doberdoba in slovenskega Korotana junaki junakov — tesarji in zidarji Jugoslavije...

Kakšna vojska — bože, kakšni junaki!! Oni so umirali radi junaštva in radi velike ljubezni do svoje domovine. In ti junaki so nekam resni, zaskrbljeni...

»Kaj vam je, heroji, ali še vedno brije tako ostra burja preko vaših grobov, da vam je vaše spanje nemirno?«

»Burja ni več tako ostra, radi burje bi spali mirno spanje. Hujša od burje je skrb, ki nam jo nalagate vi — naši sinovi, bratje in nečaki. Kako upravljate

veliko dediščino, katero smo vam osvojebojeno izročili in za katero smo mi darovali svoje najdražje — svoje življenje?

Vaša krivda je velika in težak vam je odgovor... O, sinovi in bratje, naše spanje je nemirno, ker ste nas zelo, zelo razočarali! Vaša srca so prazna, ker ne poznajo resnične ljubezni do domovine in domovina trepeče, ker ne čuti ljubezni, ki bi jo dvigala in branila. Čujte, bratje, sinovi in vi vsi, ki ste dolžni, da to svojo domovino ljubite in branite:

Domovina je sreča in bogastvo srca in duše, a ona je samo ena, ena je, kakor je le ena rodna mati! Strah in gorje onim, ki jo izgubijo — po svoji lastni krivdi! Krivce preklinjajo v grobu njihovi otroci, vnuki in pravnuki, tako da je njih pozemsko spanje eno samo prokletstvo...

Bratje, sinovi in vi vsi, ki vam je mati ta lepa domovina — dvignite glave, učite se na naših žrtvah, čuvajte in branite to svojo zemljo sebi in vašim otrokom! Mi bomo pri vas, naš duh vas bo vodil in Bog bo z vami!...

Lučke na spomenikih so dogorele in duše junakov so odplule v vsemirje pred svojega vrhovnega Komandanta, da mu poročajo:

»Odpusti, Bože, narodu, ki ga je obšla ta trenutna slabost. Še vedno je to narod junakov, ki ljubi svojo zemljo in jo bo branil do poslednje kaplje svoje krvi. V imenu te njegove najlepše ljubezni te prosimo, da ga obvaruješ danes pred najhujšim in najstrašnejšim.«

Navodila za naročanje legitimacij za železniško vožnjo

V št. 10 našega lista od 1. oktobra t. l. smo objavili pojasnila k spremembam in dopolnitvam pravilnika o voznih olajšavah v izvlečku, po izidu v slovenščini pa smo razposlali vsem našim Sreskim in Krajevnim odborom izvode dotičnega Službenega lista. Kljub pojasnilom v našem listu in originalnemu besedilu iz Službenega lista, pa so nekatere stvari nejasne, zato organizacije in člani večkrat vprašujejo Oblastni odbor za pojasnila.

Ker bodajo sedaj po novem letu člani in članice v večjem številu naročevali železniške legitimacije, dajemo še nekaj navodil in pojasnil.

Železniške legitimacije se naročajo pri Sreskih in Krajevnih odborih, ki sestavijo spiske in sicer za invalide, ki imajo neomejeno polovično vožnjo posebej, za družinske člane, ki imajo samo 12-krat na leto polovično vožnjo, pa posebej.

Za katere osebe se lahko takoj zahtevajo železniške legitimacije, je pojasnjeno v našem listu št. 10 in v pravilniku v Službenem listu. Na kratko povedano: Železniške legitimacije lahko dobe takoj vsi tisti, ki prejemajo invalidnino, bodisi že po novi inv. uredbi ali po karetemkoli prejšnjih invalidskih zakonov. Železniške legitimacije dobijo takoj tudi invalidski bolniki, ki imajo najmanj 30% nesposobnosti, čeprav ne dobivajo invalidnine, in tudi vsi tisti, ki imajo že ugodna rešenja okrožnih invalidskih sodišč po novi invalidski uredbi, pa še čakajo na rešenje iz Beograda, kljub temu, če še ne dobivajo invalidnine. In končno dobijo takoj legitimacijo vsi po prejšnjih zakonih priznani, čeprav niso dobivali invalidnine, ker niso siromašni.

Ne morejo pa takoj dobiti železniških legitimacij dotični, ki do sedaj še niso bili priznani in so se šele prvič prijavili, in dotični, ki so bili vsled kazni ali drugih vzrokov po invalidskem zakonu iz leta 1929 reducirani.

Seveda velja to le toliko časa, dokler ne dobe ugodnih rešenj okrožnih invalidskih sodišč po novi invalidski uredbi.

Isto velja za družinske člane.

Železniške legitimacije se lahko naročijo že na podlagi rešenj okrožnih invalidskih sodišč in ni treba čakati rešenj Vrhovnega inv. sodišča, ker pravi pravilnik, da imajo pravico »osebe, katerim je ali bode priznana pravica po uredbi o invalidih«.

Važno je, kateri družinski člani imajo pravico do železniških legitimacij?

Samo tisti, ki so zaščiteni po uredbi o vojnih invalidih, drugi pa ne.

Starši, otroci popolne sirote, ali bratje in sestre imajo pravico, dokler dobivajo invalidnino (otroci do 16. leta, ako niso pohabljeni, ako študirajo, do 23. leta starosti.)

Žene invalidov imajo pravico, ako dobivajo invalidi zanje dodatke, dotične žene invalidov, za katere ti ne dobivajo dodatkov, ker niso siromašni, pa ne dobe železniških legitimacij.

Otroci invalidov imajo pravico, ako dobivajo za nje dodatke in dokler jih dobivajo (do 16. leta starosti, ako pa obiskujejo srednje šole, pa do 23. leta starosti). Pozneje otrokom pravica do železniških legitimacij ugasne.

Pač pa dobe pohabljeni in za delo popolnoma nezmožni otroci železniške legitimacije neglede na starost, dokler so zaščiteni in imajo celo pravico do spremeljevalcev.

Vojne vdove imajo pravico do železniških legitimacij dokler so zaščitene (izgube jih, ako se omože ali drugače izgube invalidsko podporo).

S tem smo natančno pojasnili, katere osebe pridejo v poštev za železniške legitimacije, katere pa ne in katere pridejo pozneje v poštev.

Sedaj pa še, kako se delajo spiski za naročila železniških legitimacij:

Rubricirati je treba pole in navesti sledeče točke:

1. Priimek in ime.
2. Poklic.
3. Za vojne invalide, katere skupine so, za ostale osebe pa, od koga izvajajo svoje pravice.
4. Ali je imel poprej legitimacijo in njeno številko.
5. Številka in datum rešenja.
6. Opomba.

Priložiti je treba za vsakega sodno overovljen prepis rešenja in sicer zadnjega rešenja, bodisi po invalidskem zakonu iz leta 1925, 1929 ali že po novi uredbi. V poštev pride rešenje Višjega invalidskega sodišča. Seveda, ako ima kdo poznejše rešenje, ne velja ono n. pr. iz leta 1925.

Vsak mora predložiti svojo sliko v velikosti 6x9 cm. Slike morajo biti nove, niso pa dobre stare vojaške slike. Stare legitimacije je treba vrniti.

Tako sestavljene spiske, opremljene z vsemi navedenimi prilogami, izročijo Sreski in Krajevni odbori v samoupravnih mestih občinskim poglavarstvom, drugod pa sreskim načelstvom, ki spi-

✦ Francu Bokaliču v slovo

Pozna jesen je že prišla v deželo in zadnji listi padajo z ovenelega drevja. Tudi med naše vrste je letošnja jesen poslala božjo poslanko smrti, ki neusmiljeno žanje — žanje.

Novi grobovi se odpirajo in vanje stopajo vojne žrtve — utrjene in izmučene, da se vležejo k večnemu počitku. Niso še povsem oveneli vencji na grobu našega dragega tovariša Ivana Vuka, že smo spremili k večnemu počitku dobrega tovariša in neumornega delavca iz naših vrst, Franca Bokaliča, predsednika Sreskega odbora UVI v Kamniku.

Težka je bila usoda pokojnikova, ki so mu jo zapisale rojenice že ob zibelki. Mlad — zelo mlad je bil — saj je štel komaj 18 let, ko je moral odriniti na bojišče, odkoder se je vrnil težko poškodovan. Brez leve roke in s težko, zelo nevarno rano prav pod srcem je nastopil po vojni naporu življenje 80-odstotnega vojnega invalida.

Morda prav zaradi tega, ker je bil sam tako zelo poškodovan, prav zaradi tega, ker je bil težak invalid, se je že takoj ob rojstvu naše organizacije oprijel dela za invalidske pravice. Noben trud, nobeno prizadevanje mu ni bilo pretežko, zato smo ga prav vsi dobro poznali kot odločnega borca in agilnega delavca v Udrugu vojnih invalidov — zato smo ga tudi vsi, ki smo ga poznali, tudi spoštovali in kot vzornega tovariša iskreno vzljubili.

Na sodišču v Murški Soboti je kmalu po osvobojenju nastopil svojo novo živ-

ske pregledajo in overovijo njihovo točnost ter jih pošljejo Direkciji državnih železnic v Ljubljani. Ta potem izstavi železniške legitimacije in jih pošlje Sreskim in Krajevnim odborom v svrhu razdelitve. Za železniško legitimacijo mora vsak plačati po 20 din v gotovini Sreskemu ali Krajevnom odboru. Ta se potem dogovori z oblastjo, katera overovlja spiske, ali se denar izroči njej ali pa pošlje direktno Direkciji državnih železnic v Ljubljani, sklicujoč se na akt, s katerim se pošilja spiske.

Železniške legitimacije veljajo za 5 koledarskih let. Za invalide se po preteku posameznih let nič ne podaljšujejo, pač pa jih je treba vsako leto podaljševati za družinske člane. Kako se bo to vršilo, bomo pojasnili ob koncu leta.

ljensko pot. Življenjski smoter pa mu ni bila samo njegova službena kariera, pač pa v veliki meri tudi uspeh borbe za invalidske pravice. Prav zaradi tega smo ga v naših vrstah spoznali kot ustanovitelja in dolgoletnega predsednika Krajevnega odbora UVI v Murški Soboti, a pozneje, ko je bil premeščen v Kamnik, v bližino svojega rojstnega kraja Mengša, ga vidimo zopet pridno na delu za poživitev Krajevnega odbora v Kamniku, ki mu je postal tudi predsednik. — Tudi spomenik padlim vojakom v Kamniku je trdna priča njegove vztrajnosti, njegovega truda in njegovega uspešnega dela.

Na občini zborih Oblastnega odbora UVI v Ljubljani ni ostajal miren opazovalec, marveč je vedno povzdignil svoj glas v obrambo naših pravic, in njegovi govori, polni stvarnosti, so zveneli močito in odločno. Prav zaradi tega so ga invalidi skoraj vedno volili tudi za delegata za invalidske kongrese.

Kakor je moral mlad na bojišče, tako je moral naš ljubljani tovariš France zelo mlad — mnogo premlad leči k večnemu počitku. Komaj 40 let je dopolnil in že ga ni več med nami.

Grobovi tulijo v temno noč in v beli dan — a naše invalidske vrste se redčijo. Vodilni člani naše organizacije omahujejo, kajti pretežke so posledice, prizadejane v svetovni vojni, pretežke, da bi mogli z njimi doseči visoko starost.

Z globoko žalostjo v srcu kličemo tudi tovarišu Francetu Bokaliču:

»Bodi Ti lahka zemlja domača!«

Opozorilo pred potekom roka

Ker se bližamo koncu leta, je treba premisliti, če ima kdo še kaj ukreniti, preden poteče rok, ki je določen po uredbi o invalidih.

Najvažnejše je to, da vsi tisti, ki reflektirajo na zaščito kot vojne žrtve, vložijo prijave za priznanje zaščite in invalidnine.

Nekateri se morda zanašajo na določilo § 117 uredbe, da imajo neomejeno pravico prijaviti se kadar hočejo, oziroma kadar se pokaže potreba. Toda dodatek k uredbi o invalidih je določil rok za prijavo najkasneje do 31. decembra 1939.

Najbrž je še več invalidov in vdov, zlasti pa staršev padlih, ki bi radi imeli priznanje in zaščito po invalidski uredbi, toda prijavili se še niso nikamor. Nekateri mislijo, da jim zaščita že kar sama od sebe pripada in da jih bodo že na to opozorili, češ, saj vedo kje so. Ako so jih znali najti za vojno, jih bodo sedaj tudi.

Večkrat so hodili, preden je izšla sedanja uredba, taki ljudje v Udruženje in tarnali, zakaj nič ne dobivajo, ko pa so vojne žrtve, toda pomagati jim ni bilo mogoče, ker so zamudili rok za prijave. Sedanja uredba je dala vsem tistim ponovno možnost, da se prijavijo, toda sedaj je skrajni rok, po tem pa sploh ne bo nikdar več mogoče. Če se še sedaj ne prijavijo, potem pa naj kar ostanejo brez zaščite, ker s tem pokažejo, da je sploh ne potrebujejo, ker se za njo ne brigajo. Izgovori, da niso vedeli za predpise, ne bodo držali. V tem oziru je bilo že toliko opozoril in razglasov, da jih je skoro nemogoče prezreti in je to že skrajna nemarnost, če kdo upravičenih po vsem tem še ostane brez zaščite.

Opozorjamo toraj zadnjič, da je sedaj skrajni čas.

Z dnem 31. decembra 1939 mine rok tudi za vlaganje prošenj za podelitev brezplačnega lesa. Tudi ta pravica je bila prvotno neomejena, sedaj pa jo je dodatek k uredbi omejit na rok in je poleg tega črtal pravico do drv za kurjavo. Sicer pa tozadevne prošnje za les ne morejo priti dosti v poštev, ker je mišljena podelitev iz državnih gozdov. Teh je pa sedaj, ko so bili izročeni po večini zopet verskemu zakladu, zelo malo.

Podelitev lesa ni mišljena tako, da bi ga dostavili prosilcu obdelanega lesa na dom, pač pa ga mora prosilec sam sekati in obdelati.

Opozorili smo še enkrat na zadnji rok glede teh dveh prijav. Ko prihodnjič izide naš list, bo že prepozno.

SLUŽBENI DEL

Seja upravnega in nadzornega Središnjega odbora je sklenila v zvezi s XIII. rednim kongresom Udruženja vojnih invalidov v Zagrebu, da se vrši

IZREDNA PLENARNA SEJA

Širšega središnjega odbora udruženja vojnih invalidov dne 8., 9. in 10. decembra v Beogradu, v mali dvorani Doma vojnih invalidov, Vilsonov trg 5, h kateri poziva vse delegate iz ostale države razen onih Oblastnih odborov, kateri pripadajo na teritorij banovine Hrvatske.

Dnevni red plenarne seje:

1. Vprašanje reorganizacije Udruženja vojnih invalidov.
2. Eventualne spremembe in popolitve uredbe o vojnih žrtvah.
3. Spremembe in popolitve pravil Udruženja vojnih invalidov.

Vojnemu tovarišu v spomin

Prečital in odložil sem zadnjo številko »Vojnega invalida« ter nič kaj zadovoljen vzdihnil: Torej nobenega poročila od vojnih tovarišev iz skupnega Tvojega delokroga v Marenbergu Tebi v spomin in v doslednost dolžnosti, katere naše invalidsko udruženje ne bi smelo zanemarjati. V nadomestilo tega, bodi torej od mene, bivšega Tvojega sošolca, spleten iz skromnih vrstic sicer, tovariški venec na Tvoj prerani grob.

Našega vojnega tovariša Ariha Antona, dolgoletnega tajnika Kraj. odbora udruženja vojnih invalidov v Marenbergu, ni več med živimi. Kako nenadna in trpka vest! Nihče ni pričakoval, da bi s prvim jesenskim listjem padel tudi listič Tvojega življenja na vlažno zemljo, padel globoko, pregloboko ne zgolj Tvoji žalujoči družini, nego tudi nam Tvojim vojnim tovarišem. Tvoje slovo od nas je prišlo vse prerano, zato zastira naša srca globoka žalost, pogreša Te tako zelo naše članstvo in nič manj Tvoja miljena družina. Tvoje truplo je zakrila hladna prst — ah! — ni pa pokopano Tvoje vneto, plemenito in sočutno delo v pomoč in dobrobit naših vojnih žrtev, povzpele so se Tvoje zasluge visoko kakor sonce, ki nam bo vzhajalo ter vzbujalo dan na dan čist spomin na Tebe.

Bil si sodni služitelj — težaven, odgovoren poklic! V svoji iskrenosti do podrejenih članov pa si našel navzlic preobremenosti z delom vedno še časa, da si radevolje izpolnil prosilcu željo v invalidskih zadevah. Kako prijetno toplo to si dajal našim občinim zborom. Kdo bo posihmal delil našim članom in članicam toliko tolažbe in upanja, kakor so ga vlivale v srce slehernemu Tvoje prepričevalne in odločne besede, ko si naglašal: da pravica mora zmagati, da tudi težnje naših vojnih invalidov, vdov in sirot, ki so skozi in skozi upravičene, ne bodo ostale brez zaželenega sadu. Kot kmetski sin si doumeval do jedra vse trpljenje in težko borbo za kruh te skupine, ki jo je vojna oropala najdražjega in najpotrebnejšega za svoj obstoj, a jih danes javnost za vse te velike in častne žrtve za domovino le prezira in plačuje z največjo nehvaležnostjo. To so momenti, to je delo, katero se ne sme pozabiti.

V naših dušah je žalost — v naših srcih je kakor v naravi otožna jesen. Smrt, kako si kruta! Vendar. Rožic hvalečnosti v naših toplih srcih pa ne bodo ugonobile ne hladne jesenske sapa in tudi ne zimonsne snežinke. Presaditi jih hočemo iz naših src na Tvoj tili grob v trajen spomin. Tvojemu spominu kličemo: Slava! Zaslužil si spomenik, visok in dragocen, z zlatimi vklesanimi besedami: »...ni bil zgolj neustrašen branilec naše lepe slovenske zemlje, nego je bil mož poštenjak, plemenit po delu, bil vnet zagovornik vojnih žrtev, bil svoji družini vzor najboljšega krščanskega očeta. Bodi mu lahka in mehka zemljica, za katero je prelival kri! Njegovi duši želimo večni mir, njegovim ostalim pa izrekamo naše globoko sožalje.

C. M.

4. Izvolitev novega Središnjega odbora.
5. Slučajnosti.

Odbori naj pošljejo svoje delegate za gori navedene dni po predpisih Udruženja. Za nje bo preskrbljeno stanovanje v Domu vojnih invalidov.

*

V VEDNOST ONIM, KI SO DOBILI ODKUPNINO

V »Ratnem Invalidu« od 12. novembra t. l. čitamo opozorilo, po katerem naj se ravna tudi naši invalidi, ki so dobili odkupnino. Opozorilo se glasi:

»Vse osebe, zaščitene z invalidskim zakonom, katere so po prejšnjih zako-

**OBLASTNI ODBOR ŽELI
»VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE«
VSEM VOJNIM ŽRTVAM — ČLANOM IN ČLANICAM UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV!**

nitih predpisih dobile odkupnino invalidnine, ne glede na to, kdaj jim odkupni rok poteče, naj se javijo pri pristojnih prvoinštančnih invalidskih sodiščih radi reguliranja invalidnine.

Središnji odbor svetuje, da dotični svoje prijave vložijo najkasneje do dne 31. decembra 1939 v smislu § 117 uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah in njenih spremembah od 29. IV. t. l. Čeprav so v tem oziru predpisi dovolj jasni, da take osebe ne izgube pravice, ako se prijavijo po 31. decembru 1939 (šele kadar izteče odkupna doba) — naj se vseeno radi slabih izkušenj, kako se slabo tolmačijo gotovi zakoniti predpisi, prijavijo pred 31. decembrom 1939. Ako takim osebam poteče rok odkupa po enem letu, dveh ali petih letih, naj se vseeno rajše javijo do 31. decembra 1939 invalidskim okrožnim sodiščem, da se jim ne bo mogla osporavati pravočasnost prijave po morebitnem slabem tolmačenju predpisov. S predčasno prijavo itak ne izgube ničesar, vendar pa jim bo prijava pred 31. decembrom 1939 lahko služila za dokaz, da so se radi reguliranja invalidnine pravočasno javili in jim ne bo mogel nihče oporekati pravočasnosti.

DOPIS IZ CELJA GLEDE INVALIDOV BOLNIKOV

V »Ratnem Invalidu« od 12. novembra t. l. predlaga neki invalid-oficir spremembo § 118 uredbe v tem smislu, da bi bili invalidi-bolniki iz srbske vojske popolnoma vpoštevani.

To je popolnoma pravilno, toda ne sme biti razlike. Isto so popolnoma upravičeni zahtevati tudi prečanski invalidi, ki so na primer bolni od ozebllosti v mokrih strelskih jarkih na ruskem, italijanskem ali drugem bojišču, močvirnatih in nezdravih taboriščih v ujetništvu in na drug način dobili bolezn.

Vsi jugoslovanski invalidi-bolniki zahtevajo, da se jim vrnejo pravice, katere so jim bile priznane bodisi z jugoslovanskimi ali pa še z avstrijskimi zakoni. Naj se § 118 uredbe prilagodi § 2, ki priznava za vojne invalide tiste državljane ne glede na spol, ki so pri opravljanju obvezne vojaške dolžnosti brez lastne krivde dobili rane, poškodbo, pohabo ali bolezn. Ta zahteva je tudi v resoluciji iz XIII. invalidskega kongresa.

OPOZORILO IZ CELJA

Te dni bomo razposlali našim članom, ki dobivajo invalidnino in jim bo od 1. jan. 1940 Dravska finančna direkcija odtrgovala članarino in naročnino za list, položnice, na katerih hrbitu bo s svinčnikom označeno, koliko dolgujejo še za leto 1939. To vsoto naj nakažejo, potem pa najbrž itak preneha vsako direktno plačevanje ali nakazovanje.

Ormož. Vsaka po novi uredbi zaščitena oseba ima pravico do železniške legitimacije za polovično vožnjo. Legitimacije pa morajo biti vse nove. Pozivamo vse tiste, ki pridejo v poštev in žele imeti legitimacije za polovično vožnjo, da se zglase do 10. decembra t. l. pri Krajevnem odboru v Ormožu. Vsak naj prinese s seboj sodno overovljen prepis rešenja po novi uredbi ali po prejšnjih invalidskih zakonih, novo sliko v velikosti 6x9 cm in 20 din v gotovini. Tisti, ki imajo stare železniške legitimacije, jih morajo vrniti.

Pozivamo tudi dotične, ki nimajo poravnane vse članarine in naročnine, da jo nemudoma poravnajo. Kdor v decembru t. l. ne bo vsega uredil, bo izbrisan in mu bo list ustavljen.

Jesenice. Mnogi, letos prijavljeni invalidi, zlasti pa roditelji padlih sinov, neprestano sprašujejo, kdaj bodo njih prijave rešene. Ponovno smo čitali v našem glasilu, da poslovanje okrožnega kot invalidskega sodišča zastaja vsled tega, ker primanjkuje osebja. V mnogih primerih so zadeve težavne in zapletene. Vsi, ki so prijave vložili, bodo prej ali slej prejeli rešitve, zato pa je vsaka bojazen, da bi prijava ne bila rešena, neutemeljena.

Opozorjamo vse člane in članice od Rateč do Koroške Bele in Dobrave, ki si hočejo nabaviti železniško legitimacijo in tega še niso storili, da se tekom

meseca decembra zglase. Prinesejo naj tajniku odlok finančne direkcije, sliko 5x6 cm, 20 dinarjev za legitimacijo in 1 dinar za tiskovino prepisa odloka.

Kdor ima še kak zaostanek na članarini ali naročnini za tekoče leto, naj ga ob tej priliki poravnava, ker z novim letom bo finančna direkcija odtegovala članarino in naročnino za list »Vojni Invalid« tistim, ki bodo že dobivali invalidnino, ostali pa bodo morali še vse sami poravnati.

Komur je znan še kak slučaj, da se kdo še ni prijavil po invalidski uredbi z dne 2. dec. 1938, zlasti roditelji padlih sinov, naj dotičnega opozore, ker je samo do 31. decembra t. l. še čas za prijavo, po tem datumu pa je vsakršno prijavljanje zaman in ne bodo držali nobeni izgovori, češ, da komu stvar ni bila znana. V vsem jeseniškem okolišu je bilo pravočasno na krajevno običajen način javljeno, t. j. z razglasit pred cerkvami, tako da je vsakomur znano, kaj mora ukreniti, da doseže svoje pravice.

Sreski odbor v Dolenjem Logatcu sporoča članom reduciranim invalidom, staršem padlih, pogrešanih in še ne priznanim vdovam, da se pokoravajo organizacijski disciplini in sedaj ob koncu leta 1939 poravnajo svoje obveznosti za nazaj in tudi za naprej za leto 1940, to je članarino in naročnino za list. Plačajo lahko pri svojih poverjenikih. Člani občine Rovte so povečini plačali že za leto 1940. Kdor še ni uredil, naj to stori do 15. decembra t. l., sicer lista ne bo nobeden več prejel, ako ne bo imel plačanega vsaj za šest mesecev naprej. Vsak naj si zapomni, da ne bo nič dobil, ako ga ne bo organizacija podprla, zato je treba tudi za njo nekaj žrtvovati.

Pred kratkim je odšel v večnost naš tovariš Slavko Smole iz Gor. Logatca. Vojna poškodba ga je trla naprej tako, da se je razvila težka smrtonosna bolezen. Bil je več let predsednik naše organizacije. Odbor se je udeležil njegovega pogreba. Njegovi vdovi izrekamo naše najgloblje sožalje, njega pa bomo ohranili v najlepšem spominu.

Med letom smo izgubili še štiri druge člane, ki jih je ugrabila neizprosna smrt, ki tako rada posega po izmučenih in omaganih invalidih.

Sreski odbor U. V. I. Novo mesto. Oblastni odbor U. V. I. v Ljubljani je sklenil postaviti s sodelovanjem in prispevki Sreskih in Krajevnih odborov svojega območja našemu blagemu, nepozabnemu tovarišu in borcu za naše pravice, pisatelju Ivanu Vuku dostojen spomenik, ki naj bi stal ali na pokopališču ali pa na kakem drugem vidnem mestu, da tako ovekovečimo njegove zasluge v borbi za naše pravice. Redko se rodi človek, ki posveti vse svoje moči in ideale čutu ljubezni in pravice do siromašnega bližnjega, pri tem pa pozabi popolnoma samega sebe. Tak mož je bil pokojni pisatelj — naš tovariš Ivo Vuk. Kdor ima vsaj malo čuta hvaležnosti, ta ga ne bo prežrl in bo prispeval po svoji moči za dostojen spomenik. Sreski in Krajevni odbori naj stopijo v stike s svojim članstvom, mu pojasnijo nevenljive zasluge prerano preminulega in nam nakažejo pobrane prispevke za fond: Zbirka za spomenik vojnemu tovarišu-borcu, pisatelju Ivanu Vuku.

Obnova postopka. Invalidi s področja novomeškega okrožnega kot invalidskega sodišča pozor! Mnogi ste po invalidski uredbi iz leta 1936 zaprosili za ponoven pregled in zvišanje % invalidnosti. Le redki ste dosegli po uredbi zahtevanih 70 % in s tem tudi zvišanje invalidnine, ostali pa ste ostali pri stari invalidnini, čeprav so vam bili % zvišani od 30—60 %. Vsi ti ste bili po § 115 invalid. uredbe prevedeni na nove invalidske prejemke po finančni direkciji z manjšimi % invalidnosti, kakor jih faktično danes imate in ste oškodovani na invalidnini napram drugim. Svetujemo Vam, da zaprosite invalidsko sodišče za obnovo postopka in ponovno sojenje za priznanje pravic po dejanskih procentih invalidnosti. Invalidsko sodišče vam bo ali brez ponovnega pregleda ali pa na podlagi ponovnega pregleda, kakor bo pač moglo, priznalo dejanske procenete invalidnosti. Še nekaj

v vašo korist! Nov pravilnik o pregledu invalidov in navodila za oceno pridobitne nesposobnosti invalidov z dne 12. aprila 1939, St. Br. 25.338 in 25.339, pri mnogih hihab in poškodbah priznava več procentov kot po navodilih iz leta 1929. Tako je bilo po prejšnjih navodilih za izgubo enega očesa 40 %, sedaj je 50 %, kar zviša invalidnino od 180 din na 300 din mesečno. Slično je pri mnogih drugih poškodbah in ranitvah. Kdor se čuti prikrajšanega v svojih pravicah, naj zaprosi za obnovo postopka pri invalidskem sodišču I. stopnje.

Sreski odbor UVI Novo mesto.

Kranj. Sreski odbor U. V. I. v Kranju naznanja svojim članom in članicam žalostno vest, da je dne 30. oktobra t. l. preminul naš dolgoletni član in odbornik tov. Cuderman Alojzij iz Bašlja obč. Predvor. Težko ga bo sreski odbor pogrešal. Ni mu bilo težko iz 3 ure oddaljenega kraja peš hoditi v Kranj, kadar ga je odbor klical na sejo ali na delo. — Bil je 70 % vojni invalid. Zapustil nas je v najlepši moški dobi, star komaj 46 let. Po poklicu je bil čevljar. V invalidskem domu na Dunaju se je izučil za drevesničarja. Bil je eden izmed prvih drevesničarjev na Gorenjskem. Na Vseh svetnikov dan je bil njegov pogreb. Videti je bilo, kako je bil upoštevan pri članih, ker so ga v polnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Tov. Kosmač se je ob odprtem grobu poslovil od delovnega tovariša. Sreski odbor izreka njegovi težko prizadeti družini najgloblje sožalje. Njemu pa naj bo lahka domača zemlja, ki jo je iz srca ljubil.

Ljubljana. Člane in članice, ki redno prejemajo invalidnino, ponovno opozarjamo, da imajo pravico do polovične vožnje na železnici in sicer člani invalidi neomejeno, ostali pa 12 kratno. Ker je treba železniške legitimacije zaprositi potom Mestnega poglavarstva odnosno sreskega načelstva, se priglasi pri Sreskem odboru Udruženja vojnih invalidov že sedaj vsi, ki reflektirate na legitimacije za leto 1940. Prinesite s seboj slike, ki morajo biti nove, ter rešenja in vsak 20 din za legitimacijo. **Veliko članov in članic se ni poravnalo članarino in naročnino za leto 1939.** S 1. januarjem bomo brez izjeme ustavili vsem, ki ne bodo plačali zaostale naročnine za 1939, naš list »Vojni Invalid«.

Obvestila uprave Narodnega invalid. fonda

Iz 32. seje dne 23. oktobra 1939.

Na znanje se jemlje obvestilo, da je ministrstvo financ soglašalo z načrtom uredbe o 1 % dajatvah od vseh dobav Narodnemu invalidskemu fondu, kateri bo v najkrajšem času predložen ministrskemu svetu na končno odobrenje.

Radi dohodkov od invalidskih znamk je po dogovoru s predstavniki pristojnih ministrstev izdelan načrt uredbe, da se to vprašanje uredi v interesu vojnih žrtiev. Čita se načrt o dohodkih Narodnemu inv. fondu na podlagi dohodkov od poštno-telefonske službe, ki se izroči komisiji v nadaljnje delo.

Pozovejo se okrožna sodišča, da ponovno opozore začasno nastavljene dnevničarje radi predložitve dokumentov v svrhu trajne nastavitve in sicer do skrajnega roka koncem oktobra t. l. Osvoji se načrt pravilnika za podeljevanje posojil vojnim žrtvam in sicer do končnega čl. 35 pravilnika. Glede priprav za dajanje kreditov je izročena intervencija pri Drž. Hipotekarni banki, da zagigura potrebna sredstva na podlagi obveznic vojne škode. Odločeno je, da bo obrestna mera čim nižja tako, da se bodo odobraval krediti po ugodnih pogojih, radi česar se napravi ponovna intervencija pri merodajnih.

Iz 33. seje dne 25. oktobra 1939.

V zvezi z načrtom pravilnika za posojila iz Narodnega invalidskega fonda se preide na pregled načrta za združeno zavarovanje onih oseb, ki bodo dobivale posojila, da se prepreči izgube Narodnega inv. fonda pri kreditiranju. Načrt je sprejet po pretresu poedinih členov in sicer v načelu s tem, da se vpoštevajo baza in pogoji fonda, na

SOŽALNA PISMA K SMRTI TOVARIŠA IVANA VUKA

Sreski odbor iz Novega mesta piše: »Ob žalostni vesti, ki smo jo slišali že dne 12. t. m. ob 10 ponoči po radiu, da je preminul po dolgem mukepolnem trpljenju naš blagi, nepozabni tovariš, pisatelj in neutrudljivi borec za naše s krvjo zaslužene pravice, Vam izrekamo v svojem imenu in v imenu vsega našega članstva najglobokejše sožalje. Ljubi Ivo, počivaj v miru in večna luč naj ti sveti!

Sreski odbor v Šoštanjju je poslal sledeče: »Izgubili ste odbornika in bivšega tajnika, mi vsi skupaj pa najboljšega tovariša. Ohranimo mu častni spomin!«

Ljutomer. Vest o smrti našega dobrega prijatelja in domačina g. Ivana Vuka nas je globoko presunila. Videli smo ga na našem občnem zboru v Ljutomeru; že takrat je bil slab, ali njegova trdna volja do življenja nam je dala upanje, da bo delj časa kljuboval neizprosni beli ženi. Doma iz Sv. Jurija o. Šč. ni vedel samo za vsakega invalida, za vsako vojno vdovo iz njegove rojstne občine — ne, zanimal se je za nas vse iz celega sreza, vsaka zadeva ga je zanimala. Podpiral je zadevo posameznika in skupnosti, vesel in srečen je bil, ko smo spet težko zapleteno juridično zadevo v spravi v pravi tir. Marsikatero krivico smo ublažili in pomagali najrevnejšim s Tvojo pomočjo, dragi tovariš.

Odšel si, zapustil si nas ravno sedaj, ko je boj najljutejši. Čuvaj nad nami, podpiraj nas v naši pravični stvari.

Počivaj v miru, naša hvaležnost za vse ostane neizbrisna in duše naše so Ti spremljevalke v nepoznani dom nad zvezdami.

Tovariši, opozarjamo vas, da sedaj, ko dobivate rešenja na vložene prijave, posebno bolezenski invalidi, ocenitev v letu 1925 ali pozneje, na kateri koli podlagi se rešenje glasi, je zastarelo in ni merodajno za vas (bolezen, dobljena v vojni, se je za 100 % poslabšala) — zato ne zamudite roka 30 dni za priziv s prošnjo za nadpregled. Prinesite takoj rešenje in občina naj pred vami zapíše točno dan vročitve, to je dostave. Vse drugo izveste v tajništvo v Ljutomeru ob torkih in petkih.

podlagi katerih se zahtevajo ponudbe zavarovalnih družb.

Ker je dobljena soglasnost ministra socialne politike, se izvrši po prejšnjem razporedu izplačilo vsote 500.000 din preko Oblastnih odborov U. V. I. za podeljevanje nujnih denarnih podpor osebam, zaščitenim z uredbo in to proti izkazilu porabe po navodilih fonda in središnega odbora U. V. I. Istočasno se sklene, da se dostavijo prošnje zaščitenih oseb oblastnim odborom, da o njih sklepajo in jih po svojem preudarku vpoštevajo.

Iz 34. seje dne 27. oktobra 1939.

V zvezi z načrtom pravilnika za dajanje posojil se čita načrt uredbe o zadolžitvi Narodnega invalidskega fonda pri Drž. Hipotekarni banki, katera je odobrila kredit 10 milijonov din na podlagi fondovega kapitala v državnih papirjih, za dajatve posojil za gospodarsko jačanje osebam, zaščitenim z uredbo po § 93 iste. Po razpravi o načrtu, pri čemur se je poudarjala potreba, da bodo za posojila čim manjše obresti, so se predvidele vse možnosti za to. Načrt je bil sprejet in se preko ministrstva dostavi vsem merodajnim faktorjem.

Glede izplačila nagrad sodnikom prvoinštančnih invalidskih sodišč za reševanje je sprejet v načelu predlog, ki se more realizirati in je v skladu s fondovimi sredstvi. Odločba se dostavi vsem zainteresiranim.

Po predlogu oblastnega odbora U. V. I. v Ljubljani glede postavitve predlaganih vojnih žrtiev za pisarniške moči pri okrožnih invalidskih sodiščih v dravski banovini se reši v tem smislu, da se ugodi v mejah možnosti.